

A' TSASZARI ÉS KIRALYI 'FELSEG' KE-
GYELMÉVEL.

Indúlt Bétsből 23. Februáriusbann. 1798.

T ö r ö k B i r o d a l o m.

Passarand-Oglu áll még — hanem nem tudhatni bizonyost a' környülállásai felöhl. Az Adrianopolié' nagy térségére, gyűlnék öszsze mind Európából mind Asiából azok a' hív Török seregek, a' melyek az ö' és a' hozzá-tartozók' ki-oltására törekednek. Némelyek 150 fejekre is számlálják azt a' fegyverés erőt, a' mely csak Európából ki volna a' támadók ellen rendeltetve. A' hív seregeket a' Nagy Admirál' vezérlése alatt, a' Ruméliai és Anatoliai Helytartók vezetik Oglu ellen. —

Minthogy azonban még mingyár eleinten, Nicopolist, Sischtowot, Passarovitzet, Semendriát, sőt Sophiát is csak nem egy tsapással elfo-
lalták volt a' támadók; s-most pedig már mint-ha

magok vakmerő bátorságokrol hirtelen le-hagytak volna, nem tsak a' Ruschuk és Belgrád ellen való próbákkal alább hagytanak, 's-nem tsak Pafsorowitznál, Grabovánál, a' Hæmus hegye' meredékei között, és a' Sophiai térségekenn lévő kemény posztjaikról vízfza tértek, hanem olyan betsülletes Capitulátzió alatt, hogy a' Rébellis Örző sereg a' várból minden vagyonaival együtt, és hadi parádéval ki-jöhessen még Semendriát is oda hagyták a' Duna mellett: mind ezek hogy miért történnyenek, az idő fogja, akkor a' mikor, megmondani: azért-e', hogy a' Rebellisek a' magok Vezérjeknek Pafsavand-Oglunak bátorságához nem elégséges bizodalommal viseltetnek; vagy pedig, hogy a' mostani alkalmatlan téli idő miatt az eleséghordozó transzportok feljül-haldhatatlan akadályokra találván, az eleség' és egyéb hadi készületek' dolgábann fogyatkozást kezdettek szenvedni, a' milyen edeig-meddig tartani szokott akadályok, többek is adhatták elő magokat. —

Merre felé vonta légyen az Oglu' főbb ereje magát ezen közönséges hátrálás után? nem írják.

Kevés hetekkel ez előtt így írt volt Konstantinápolyból egy kereskedés' dolgábann ott tartózkodó idegen: — „

„A' kedyetlenség ezen Török fő városbann nagy. A' Diván nem kevés kétségeskedések közzé vagyon helyheztedőve, midönn néhány tulajdon Bascháitól minden felölről fenyegettetik, és a' Státusai többire mind hanykodásban vagynak. A' Török Ministerek, míg élt a' Konstantinápolyi Frantzia Követ, Aubert-Dubayet, gyakrann elibe terjesztették néki, a' Frantzia principiumok miatt lévő félelmeiket, a' mely principiumok ha a' Török tartományokbann el-hinteztetvén az ol-

talmaztatás által gyökeret vernének, az egész Török birodalomra nézve veszedelmes következtetéseket fognának magok után vonni: hanem, Aubert-Dubayet az alatt, hogy a' Török Ministereket egy felől minden-féle fogásokkal tsendesítette, más felől a' Moreába küldetett Emisáriusokkal levelezést folytatott. Most már leg nagyobb gráditsra lépett a' félelem. Az Effendi gyakorta való Conferenztziákat tart a' Külső Ministerekkel: az Orosz és Anglus Ministerek nevezetesen leg inkább megkülönböztettetnek; és úgy foly a' beszéd, hogy a' Porta, ha némü-némü áldozatjával esné is meg a' dolog, ezen két Hatalomságokkal szövetségre Izandékozna lépni Frantzia Ország ellen. — „

„Az Inség ezen nagy városbann nagy — a' Görök tartományokból semmi áru-portékák nem jönnek ide — a' drágaság, és, azzal együtt minden rendü embereknek békételensége is, mind szembe-tünőbb.

H e l v é t z i a.

Az *Arani Dieta* a' nélkül vetett véget a' magá üléseinek, hogy tzeljót érhetne-vólna, a' mely abból állott, hogy az eddig való Aristokratai ország-lás-forma Helvétziábann fenn-tartattathasék. Basel után mindenütt olyan magos gráditsra léptek lassan-lassan a' zugások, hogy valahol tsak valami Pátritziátusnak nyoma vólt, az mindenütt el-öröltett, és a' falusiak 's-városi Polgárok között való külömbség' helyébe, az egy forma jus hozattatott-bé. Így történt előbb Solothurbann, Freuburgbann, Zürchbenn, Schafhausenbenn, &c.

Leg tovább meg-maradott a' maga állhatatósága mellett Berna, mind addig, míg a' Frantzia katonaság a' Pays-de-Vaudba bé-rukkólván, Lau-

sannét el-foglalta, és egy 7000 fegyveresekből álló tábor Berna' várossának vette útját. Ez a mozdulása a' Frantzia katonaságnak arra indította a' Bernai Tanátsot is végezetre, hogy ő is Fébr. 3-dikára Nagy Tanátsot hirdessen, abba a' falusiak közzül is egy Commissiót bé-botsáson, 's-egy Izóval a' maga országlása-béli jobbítások' fundamentomává, ő is a' Nép-képviselőségében álló Systemát vegye-fel, a' mely iránt egy, egy hónapnak le-folyta alatt ki-neveztetendő Commissió fogja meg-tenni a' projectomot; a' dolog pedig egy ez-tendő alatt fog meg-készülni. A' mely végzések mellett mindazáltal nem csak Berna, hanem több más Helvétus Kantonok is ugyan-ten meg-esküdtek, hogy az Országot a' maga a' függetlenségében meg-tartani egy tsepp vére-ig igyekezni fognak, és a' magok belső ügyes-bajos dolgaikba semmi idegent elegyedni meg nem engednek. —

Igy lévén már most 'hát a' dolgok, nem lehet gyanítani, hogy a' Frantzia és Helvétziai Respublika között semmi további ellenségeskedésnek helye lehetne. A' Bernai Országló-szék a' maga Constitutiójában való változáft, mind a' Basélben, lévő Frantzia Követnek, mind a' Directoriumnak Párisba, officialiter meg-jelentette. Az óta sem a' Frantzia seregek, sem a' Bernai katonaság, nem tettek egymás ellen egy lépést is elő felé. Ezek a' Pays-de-Vaud' tartományát egészen oda hagyták: azok pedig annak határán keresztül egy lépést se tettek a' tulajdon-képpen való Bernai földre. Most már egy Követség váratik a' Bernai országló-széktől Basélbe a' Frantzia Követhoz Mengaudhoz, hogy vele minden elő fordult tévelygéset alkudozás által el-igazítson, és Helvetziának tsendefiségét helyre állítsa. —

„Meg-esvén ily módonn a' keményebb Ari-

flokrátikus Kántonok' Demokratizálása (igy feje-
 zi ki egy Helvetus Iró magát), a' Demokratikus
 Kántonok pedig már azok lévén, a' mik amazok
 most lettek, e' képpen mint egy futó tűz, és, a'
 mi leg jobb, egy tsepp vérnek omlása nélkül, ugy
 keresztül ment az egész Helvétziai szövetséges tes-
 teen ez a' változás. Most már a' nem tulajdon-
 képpenn való Helvétziai, hanem csak a' vélek
 öfzöze szövetkezett Státusak is, a' fő tag után
 vonattanak. Toggenburg, a' mely 12 ezer fegy-
 ver-fogható férjsiakat foglal magábann, már meg-
 tette ezt a' lépezt, és az eddig való tulajdonosa,
 a' St. Galleni Pancratius Apátur is, az idők' kör-
 nyülállásainak engedvén, annak szabaddá-való-
 lételéről egy nyomtatott Hirdetést adatott ki. A'
 többi St. Galleni vidékek is, valami 30 ezer fegy-
 ver foghatók, az az-után következett héten ha-
 sonló izétra egy Gyülest hirdettek vólt Gofsauba.
 A' néhány Kántonok' Thurgow és Rheinthal ne-
 vü jobbágy-vidékei is, a' kik valami 40 ezer fegy-
 vereseket állíthatnak ki, hasonló dologbann fog-
 lalatoskodnak, és még eddig nem hallatik, hogy
 a' Kántonok által gát tétetett vólna olojekke. Azon
 kívül, hogy mind ezen változások mellett is még
 semmi vér nem folyt, egész enthusiásmussal vi-
 seltetik itt, idős ifju, szegény gazdag, Catholicus
 Reformatus, egy szóval minden Helvétus, hogy
 Helvétusnak maradhason, és életével együtt min-
 denét kész fel-áldozni, ha valamely külső ellen-
 ség akarja magát Helvétziának belső állapotjába
 avatni. Valósággal minden felé tétetnek is a' nagy
 oltalmazó készületek, és a' fel-keles közönsé-
 ges, &c.

O l o s z O r s z á g.

A' Romai tudósítások Fébr. 3-dikáig szolla-
 nak. Addig semmi ujj Ujjság nem történt volt ott;

a' fenyegetődző veszély között is tsendesen viselték magokat mindenek; a' nép, a' minden veszedelem' el-háríttatódása végett rendeltetett áhítatos foglalatosságokban volt el-merülve; és a' Pápa jó egészségbenn volt.

A' Frantzia katonaság még mind takarodik-bé a' Pápa' Státuszaiba Roma felé: hanem a' nagy hegyek között lévő nagy hó miatt nem nyomulhat egéiz sebességgel. Az Olofz országi fő Frantzia vezér Berthier, Anconából Jan. 26-dikán indult beljebb Umbria felé.

A' Liguriai Respublika' Directoriumának öt tagjai ezek: Ambrogio Molino, Augustino Miglione, Niccolò Lottardi, Luigi Corvetto, és Kosta Pál; kiknek 3-mok a' Vének', és a' két utolsók az Ifjak' Tanácsából választottak ki voxok által. Az utánn Corvetto, Directoriális Præselsé választott. — A' Liguriai Törvény-hozó Tanácsok meg-határozták, hogy az előttök fenn-állott Interimális Ország-ló-szék, a' Frantzia Directoriumnak, a' Liguriai Constitutio szerént való Ország-ló-szék' Instellatioját jelentse-meg, 's-egyszersmind valamint a' Directoriumnak, ugy Bonapárténak, 's-a' Genuában lévő Frantzia Követnek Helybült-nak is, a' Respublikához mutatott segedelemekért tegye-meg az illendő közönetet. —

Most már valamint a' Cisalpína, ugy ez a' Liguriai Respublika is azt vették munkába, hogy a' Frantzia Respublikával, szoros Defensiv = és Offensiv = Szövetségre lépjenek.

Mint-hogy a' mostani Olofz országi környül-állásokra nézve, ujjantonn valami 31 ezer fejek-ből álló Frantzia sereg rendeltetett-bé a' Cisalpínai vidékekre; elegendő Kasármák pedig az ő

bé-fogadásokra nem találtak: erre való-nézt azt végezték a' Cisálpínus Törvény-hozók, hogy a' Directorium az alkalmasabb Klastromokat rendelje: és kezittesse: ki számokra az olyan városokban, a' hol nintsenek elég Kasármák. Ez a' Frantzia sereg tsak 3 hónapokra szállott most meg itt, a' mely idő alatt való élelmére, 6 milliókat érő Cisálpínai Nemzeti jofzágot biztak a' Törvény-hozók a' Directorium' dispositziójá alá. — Hova veszi ez a' 31 ezer emberekből álló Frantzia tábor 3 hopapok mulva az utját? még erről ninte szó.

Frantzia Ország.

Lausennéből két Követek érkeztek Párisba a' Lemana Respublikától: és azt mondják, hogy a' Frantzia Directorium már meg-esmerte volna ezt a' Respublikát is. —

A' *Sensible* nevü Fregát, a' mely a' tsupa brontz-boltkészült Velentzei nevezetes Lovakat és egyéb ritkaságokat el-hozta, Jan, 22-dikénn Toulonhoz meg-érkezett. —

Néhány nevezetes Frantzia Indzsínerek már bé-adták a' Directoriumnak azt a' plánomot, a' mely szerént a' hadakozásnak végződése utann, a' Schelde, Mosa, és Rénus vizei, tsatornák által egymással özfze foglaltatódhatnak. —

Monge, és a' más két ahoz-értő ritka miv-mesterek, már útnak indultak Párisból Olofz Ország felé. —

Ugy hallatik, hogy Aubert-Dubayet' helyibe, a' hadi Minister Scherer neveztetett legyen Konstantzinápolyi Követté: a' Scherer' helyét pedig Gen. Ernout fogná a' Ministerségben bé-tölteni.

Páris, Fébr. 9-dikénn: — „

„Itt az a' beszéd foly ma, hogy Gen. Bonaparte ezen ejjel útnak indúlt Rouen felé, a' hol az 'Angliai Frantzia tábor' fő hadi szállása fogna felállitódni. —

Gróf Cabarrus, minekutánna mint Spanyol Királyi Követ a' Directoriumtól Párisba bé nem fogadtatott volna, útját innét Hollándia felé vette.

„A' Párisi Kofák egy ilyen titulusa munkát árulnak ma reggeltől fogna: *Titkos és magános élete az öt-Directoroknak.*“ — Hallván a' jövök-menők ezt a' tsudálatos titlust kiáltoztatni, erőssen veszik a' munkát. — Mit foglal magába? nem írják.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I r l á n d i a.

Az itt folyó dolgokról szolló tudositások uj-janton igen lármások kezdenek lenni. A' támadásnak tüze már most még a' Provinciális katonák közzé is el-harapozott nsevezetesenn az Északi Irlándiai vidékekenn. A' Kildarei Grófságban is öt Bároságok, a' melyek eddig tsendélségben voltanak most támadásba foglalatoskodnak. Minden felé irtózást vílznek magokkal a' támadók, a' hova el-verekedhetnek.

Á n g l i a.

A' Norfolk-i Hertzeg el-vesztette a' Király' kegyelmességét, és minden fő hivatalaiból le-tétett. Mikor közelébről a' Fox' születése napját valami 2000-rig való hozzá hasonló gondolkodásu emberek vendégséggel meg-innepelték, a' Norfolk-i Hertzeg praesekedvén, egyéb lázzaftó beszédek között, a' féléket is mondott: hogy 20 ez-tendők előtt Washaington Györgynek 2000 köve-

ői sem voltak, még is szabaddá lett Amerika., — A' nevezett Hertzeg adta az egyéb pohár elközfönések között azt is, a' mely a' nep' felsősé-
gét fejezte-ki. Ilyen maga'-viselete által tartják, hogy haragra ingerelte legyen a' Királyt.

N é m e t O r f z á g

Rastadtból, Fébr. 12-dikénn: — „

„A' Frantzia Követségnek leg utóbbi ki-nyilatkoztatása is, tsak az két szóval, hogy a' Frantzia Respublika nem áll-el azon leg első ki-nyilatkoztatásától, hogy a' Rénus légyen közötté és Német ország között a' határ, a' melynek ki-fejezésében a' többek között ezek a' szavai fordulnak elő a' Frantzia Követségnek: — „

„A' Respublika a' Rénust kívánja a' Két Státusok között való köz határnak, Ez meg-változhatatlan akarattja a' Frantzia Országgló-széknek; a' melyet, midönn az már a' Frantzia Ministerek által közöltetett, nem lehet kétségbe hozni. Most tellyességgel nintsen szó az által-éngedések' árrának fel-vetéséről; a' Német Deputátzió is külömböző értelemmel vagyon ennek betse felöll; de nintsen ennél semmi kifsebb fontofságu dolog, mi helyest az, minden fel-tételekre nézne szükséges fundamentom a' békéségre, &c.

A' Birodalmi Deputatió azt végezte a' Frantzia Követségnek ilyen meg-határozott ki-nyilatkoztatása után, hogy azt mind a' Birodalmi Gyü-
léskez el-küldje, mind pedig a' Külső Hatalmasá-
gok Követeivel is közölje, és mind ezeknek vé-
lekedeseiket kérje.

E r d é l y b ő l,

M. Fdsárrhely, Böjt-elő Havának 2-dikán, 1798:

„A' Magyar nyelv-Mivelő Társaság nagy Máltoságu Erdélyi Gubernator Urunknak, mint a' Társaság' nagy méltoságu Elöl-Ülőjének Excelentiájának kegyes engedelméből, és Parantsolatjából az Ujjság Levelek által rendes Gyülései' foglalatoságainak rendit summáson az érdemes Közönség' eleibe kezdi terjeszteni. Nem gyermeki maga-mutogatásából; melyre sem oka, sem kedve nintsen: hanem tiszteletből, és tartozó kötelességből. Hogy meg lássák mindenenek: Hogy ez a' Nemes Igyekezet még el nem enyészett, hanem az Egek' kegyelméből él, nevedésében legyen, 's-Dajkáit, és Barátait, tehetségének szikrái által a' hajdoni jó reménységnek édelességeivel gyönyörködtetheti. Hogy azokat az illendőség' Törvényeit, melyeket maga eleibe szabott, szentül megtartja; a' házi kedves Déák, és az idegen ~~Szükeges~~ **Szükeges** nyelveknek rövidségét 's-a' Hazai Nemes Rendek, Nemzetek, és Wállások: közt érzékenységet szérzeni; a' Felséges Rendelések', Törvények' Szentségét, és bé-vett jó Szakások' rendit meg-illetni, és Magyar nyelvet tsinálni nem akar. Hanem a' mi időnkben Nemzetünk' ditséretére igen meg szaparodván az Irók; hogy ezek közül némelyeknek, kik magokat talám formálni akarnák, munkáik' rendiben, a' tiszta, erőltetés nélkül való, és a' nyughatatlan ujjításoktól még az Irás módjában-is irtódzó jámbor igyekezetnek mind rendes munkálódásai' rendiben, mind a' rendes folyó Darabokban, példáját adja. És hogy az Ifiak vegyék észre magokat: hogy az igaz Ékes szollásban, mint a' kép írás' mesterségében, a' munka tsak akkor félséges, ha Tárgya a' szivben érzékenységet, ki-dolgozása az elmében

tüzet, le írása, és ki-mondása a' dologban ele-
venséget, 's-a' szemlélőben gyönyörüséget tud ger-
jelzteni. Továbbá hogy az ártatlan Tárgyoknak,
választásában útat mutalson; a' Hazai Régisége-
ket, ritkaságoka', 's-jelenéseket egybe szedje; a'
nevezetes terméseket meg esmérje; a' Hazának,
és történeteinek esméretére szolgáló, sok szeren-
tsétlenségek alá vettetett apróbb készületeket egy-
be gyűjtse; 's-ezeket meg esmertetvén, azok szá-
mára, kik hajdon azóknak tudos ki-dolgozásoko-
ra, 's-fejtegetésekre belső hivatalokat, 's-külső te-
hetségeket fogják érezni, meg tartsa. Ez által
pedig azokat, kik anyai nyelveket tudják, és sze-
retik; azzal meg békéltesse: mások előtt annak
betsületet; magának pedig a' nyelvnek bővebb
játékot adjon, és nagyobb világot gerjesszen.

A' Gyülések' folyamati' rendiből észre fog-
ják a' Társaság' Barátai azt-is venni: hogy a' Tár-
saság' Igyekezetének, 's-költségeinek határai ko-
ránt sem tsak a' folyó Daraboknak égybe szedé-
se, 's-ki-adása: hanem a' feljebbek szerént sok-
kal több. A' Tudósítók, és bé-küldők meg-lát-
ják: hogy még az apró, és maga idéjében halzon-
vehető tudósittások-is, melyek természetek sze-
rént, a' ki adatni Szokott munkákban, olly hirte-
len helyet nem vehetnek, nem vesznek-el. Végre
a' rendes munkák most kezdetben, minden igye-
kezet mellett-is, a' szolgálat, 's-kinek-kinek élete
modja-béli foglalatofsága, és olykor magokat elő-
adó által-láthatatlan akadékok miatt haladván-is:
mindazáltal ezen folyó Tudósittásokból, mind a'
Joltévők, mind a' munkás távul lévő Társok, a'
Társaságnak szakadhatatlan, és halznos igyeke-
tének folyamati-ját látván, meg fognak egyszers-
mind arról is győződni; hogy a' rendes Darabok'
ki-adásában, meg történő haladék, és késedelem
mián, senkinek-is a' botránkozásra méltó oka nem
lehet.

1798-bann Boldog Aszszony Havának 21-dikénn M. Vásárhelyenn, a' Magyar Nyelv mivelő Társaságnak rendes Gyülése tartatik

1-ör Olvastatnak a' XXIX, és XXX-dik Gyülések' Jegyző-könyvei. Az utolsóban egyik végzés a' lévén, hogy a' rendes Munkáknak ki-adása, nevezetesen némely szükséges Czikkellyeknek, elkészítése, és késő bé-küldése miatt késvén; hogy addig is míg a' II-dik Darab-ki. adattathatik, a' Társaság' jó rendel való folyása, 's-jó karban való állapotja, és mivólta mindenek előtt nyilván légyen: a' Gyülések Jegyző-könyvei érdemesebb Czikkelyeinek summás foglalatja az Ujjság-Levelek által tétetsék közönségesé: ennek következésibe jelenti a' rendes Titoknok, hogy Ujj-Efztendő Napjára személlyesen bé-menvén Kolosvárra, és a' Fő Méltoságu Gubernátor Ur Excellentiájánál meg jelenvén; ezt a' végzésit a' Társaságnak, ő Excellentiájának mint a' Társaság' nagy Méltoságu rendes Elöl-ülőjének, meg jelentette; és ő Excellentiája azt nem tsak helyben hagyta, hanem jóvaslani-is méltóztatott.

2)-szor: Számba vétetik a' szokás szerént a' mult Gyüléstől fogva való állapotja a' Kalsának. Most a' Jól-tévők rendibe érdemesekké tették magokat, nagyobb, és kifsebb mértékben: Méltóságos Generálisné Özvegy Gróf Béthlen Pálné, Báro Kemény Kristina Aszszony ő Nagysága, Iffiabb Gróf Fesztetits; a' Kisérője Takáts Josef, Szarátai Plébanus. T. Kosa István, Cs. Somllyai Pléb, és V. Espereft Ferentzi Péter, Szász Kézdi Rector Fogarasi Sámuel, Kolosvári Akademia' Rector K. OO. beli T. P. Bolla Márton Urak.

3-szor: Szép, és betses Levelek által melyek fel-olvastattak, jelentették magokat közelébb: Lovas

Generalis Méltóságos Grof Gvadányi József Ur Szakoltzárol; Méltóságos Oberster Borfos Tamás Ur Gyergyó Csomafalvárol; T. Káplány Edes Gyergelly Ur Veszprémből.

4-szer: A' Társaság' Gyujteményei a' mult Gyülestől fogva szaporodtak e' szerént: Nagy Károly Urtól Zaránd Vármegyéből hét darab szép Értzel, köztök egy darab Magnes-kő; Méltóságos Grof Özv. Bethlen Lázsloné, B. Bánffi Klára aszfony ö Nagysága a' Társaság' Igyekezetihez való buzgoságát esmét ujjitotta 16 darab Szép ritkaságokkal; ezek-közt nevezetes egy darab Törf-Egő Föld-abból a' próbából, melyet Keresztési Jofzágábann Méltóságos B. Nalátzi József Zaránd-Vármegyei Fő Ispány Ur tétetett; és két darabbal 1783-ban a' Fekete Város helyén, a' Földbe talált régi épület padimentumán vólt Mosáikból, mellyel a' pädimentumonn vólt képek ki-vóltak rakva kotzkáson. Parajdi Controlor Nefselfeldi Koprziva Ferentz Urtól egy 4 szegü Máryány Táblátska, mely találtatott a' mostani Károlyvári váron felyül a' Dombon, ugyan 1783-ban talált Pädimentumból való. Ibrányi János Urtól egy régi Pogány vagy Romai rövid vágó, és Szúró Réz fegyver, tört nyele gombjával, és egy réz peretzel; melyek 1797-ben Nemes Magyar Országgon Ungvár Vármegyében a' Szobrántzi határon több hasonlókkal találtattak. Kéz Irások jötték: *Ferdinánd Király' Erdélybe küldött Commissariusinak relatiojok*, régi irás, és vélle több régi Irások; péqzen Szerezettek-meg, ritkasagokért 10 aranyon. *Modus exercituanđi Transilvanorum*, melyre talám II-dik Lajos Király' Rákos Mezei Decretumának 12-dik Tzikkellyében tzélozás vagon; költ 1463-bann tsak a' közönséges, fél-kelesről szoll, és tsak a' Nemésekéről, 's-Székellyekéről, jött a' Tudos Benkö József Urtól. N. *Fejedelem Bethlen Gábor Testamentuma* jött említett Contralor Koprziva Urtól,

egy Szép tudos Levéllel, mely el olvastatott. Benne a' fenn-emlitett Pádimentumoknak le-irások, 's-az elsőnek le-rajzálása, Ketskekői Pintze, 's-hafzon vehető tudósittások, és utasittások. Erdélyi Regi történeteket, világosított szép tudós kis-munka; küldötte fenn-irt Rector Bolla Ur. Egy K. I. más-sa Modváról, és Tudósittás más Erdélyi Történeteket illető K. Irásokrol, küldötte Brassai Ev. Rector Teutsch Ur. *Grof Besblen Elek Ur' utazása Göettingából Koppenhágáig Dániába. Az állatok Országának rendes, és már kész le-irásának mutató tablája, Enyedi Professor Benkő Ferentz Uré. A' Károly-Fejérvári Csillag néző Torony le-irása Seelinán Károly Urtól. A' Magyar Szó-Tár' készítéséről tudós vélekedése K. Fejérván Senator Szent Páli István Urnak. A' bányászati hal-velekedésekről Abrudbányai Kováts Lörintz Pál Urtól, szép kis-munka. Fő Tiszt. Némethy József Csiki Fő Esperest Ur küld némely Csiki Templomok' külföbjein, 's-harangokonn való régi Irásokot. Prof. Tertina Mihály Ur tudósittása, némely Magyar Országai, kivált Bihar Vármegyei ritkaságokról, találmányokról, 's-közönséges Igye-kezetekről a' szükséges utasittásak. Mgs Iff. Cse-rei Farkas Urnak derék tudósittása a' mult 1797. dik Elztendőben, Sz. Somljon talált Kintsről, azoknak jeles le-irásával. Mellyeknek alkalmatóságával nem kitsin kérdés támadhat arról; hogy ha Aurelianus Császár 272' táján a' Romai Coloniákat ki-vívén Erdélyből, ezt a' részit Datizának egészfen fel-hagyta: hogy kerültek ezek a' pénzek azután ide? holott azok az Imperátorok, kiknek ezek Pénzei, mind Aurelianus után éltenek.*

Nyomatott a' Társaságnak ajánlott Könyvek: A' Erkölcsöknek, és a' Világi Dolgok folyásának kisedet Tüköre Verseken; készítette Kedves Nemzetének háznára Sepsi Martonosi Gyujto István a' Parajdi Cs. K. Soo Tíztségnak Mása Mestere. Kolosvár 1797

8. r. Péteri Takárs Josef Költeményes Munkái, Béta 1796 8 r. ismét Verseken. *De Discretionem Spirituum* a' Tudós Kardinalis Bona' Munkája ujra kiadta Fő Tifzt. Kánonok, és Apatur Vizér Adám Ur, Pets 1796 4 r. 'Sebbe való Könyv., ki-adta Kis Janos Nagy Baráti Prædicator, Posony 1791. 12 r. igen szép olvaso könyvetske: *Versuch einer Magyarischen Sprachlehre mit einiger Hinsicht auf die Türkische, und andere morgenländischen Sprachen* v. Paulus Beregszászi der Philosophie Doctor &c. Erlangen 1797. Még készen vagyon ennek a' Tudos Urnak egy szép, és a' Magyar Nyelv eredeti esmeretére, 's-világának terjesztésére szolgáló tudos Munkája, u. m: A' Magyar, és a' Persiai nyelveknek egybe hasonlítása; melyet hogy ki váltván a' nyomtatótól közönségessé tegyen: tsak a' jó Hazafiaiak segedelmeket várja.

5-ször: Rendes kész Munkák bé-mutattatnak. 1) A' Nevek' bajlásáról írt Darab. 2) A' régi némelyektől elvesztett tartatott Kun nyelvnek példája a' Sz. Márk könyves Házából. 3) A' Székellyek Eredetéről talált, 1533-ban régi Irásokból egybe szedett Munkának Magyar fordítása. 4) Ugyan erre tett Jegyzései Procurator Zabolai Urnak. 5) Ugyan arra Múr-burghol küldött Tudós Jegyzései Székelly Márton Urnak. Ugyan ezek mellé tétetnek, az ez előtti Gyűlésekben már bé-mutattatott ezen tárgy' Világosítására tartozó Jegyzései Abbé Eder Urnak Szebenből, és említett Beregszászi Pál Urnak Erlángából. M Vásárhely a' Magyar Nyelv-Mivelő Társaság' Gyűléséből Böjt-elő Hazának 2-dik Napján, 1798.

Aranka György
a' Társaság Rendes Titoknokja,

* * * * *

Ama kegyes, ártatlan, és minden példás virtusokkal ékeskedő; özvegy M. Gróf Bethlen Gergeleyné, született Gróf Kendefi Rákhel Afzszony ö Nagyságának, ezen napokban történt halála' alkalmatosságával a' következő sorkat írta egy igaz tisztelője:

* * *

Arnyékok' szelid Országába — az új Lakosoknak
Egy könyörületlen Bírójok, a' halgato Népek'
Sorsokat ott méri — Szószolló nélkül eredtél
Utba. Nehéz út, kényes lépés; Kendefi Rákhel!

Bátrann! Mert az a' Könyv, melynek leveléből
a' Bíró

Itéll: tudva vagyon nálad, Magad írtad. Amaz nagy
Artatlan jó szív ez a' Könyv: éltedbe szerettünk
Melyért, 's-hóltodbann siratunk. Milyennel a'
fényes

Ég gyémánt Kapui meg szoktak nyilni halandó
Embernek. Bátran menj! mert mégyszta örömben.
'S-Ott nyugodj Eleid' Téged várt tsendes Ölökbenn!

A. Gy.

